

din lucrările lor la București. În această privință, un început promițător l-a făcut studiul lui V. Chelaru, *Influente literare românești în opera dramaturgului bulgar Dobri P. Voinikov*¹. El a fost urmat de Petăr Hristoforov și Veliciko Vâlcev, care au studiat influențele românești în opera lui Ivan Vazov². În 1945 am publicat unele date asupra lui Gh. Peșacov, asupra legăturilor lui cu scriitorii români, arătând și lucrările lui publicate în România sau cele care au rămas în manuscris³.

Un studiu care ar trebui neapărat întreprins este acela al influenței românești în opera lui Liuben Karavelov și Hristo Botev. Desigur, în ceea ce privește problema noastră, opera lui Eminescu nu i-a putut influența pe aceștia, pentru motive ușor de înțeles. Poeziile lui M. Eminescu încep să apară în «Convorbiri literare» abia în deceniul al VIII-lea al secolului al XIX-lea, atunci când atenția lui Karavelov și Botev era absorbită de organizarea și conducerea luptei revoluționare pentru eliberarea Bulgariei. Botev, care în 1871 salutase Comuna din Paris, urmarea în 1875 cu încordare evenimentele din Balcani, care se succedau rapid: răscoala din Bosnia și Herțegovina, încercarea nereușită a unei mișcări bulgare la Stara Zagora, iar în aprilie 1876 răscoala cea mare din Bulgaria. Chiar dacă ar fi cunoscut poezia *Împărat și proletar*, publicată în decembrie 1874 în «Convorbiri literare», atenția sa era acum îndreptată spre crîncena luptă în care a și murit eroic (mai 1876). Nici Karavelov, care a tradus din limbi străine, nici Vazov, revenit la București în 1876 și rămas aci pînă în 1878, nu vedeau în această vreme nimic altceva decît lupta antiotomană, care intrase în faza sa finală.

După crearea unui principat al Bulgariei și pînă la 1900, deși a existat un oarecare interes de cunoaștere reciprocă a literaturii din cele două țări vecine, acesta și-a găsit expresia doar în unele articole izolate, ce apăreau în reviste și în care se făceau prezentări sumare asupra operelor unor scriitori sau poeți bulgari și români. Traduceri, mai ales din proza și poezia românească, se făceau însă extrem de rar. Nici chiar poeziile lui V. Alecsandri sau George Coșbuc, referitoare la episoadele din războiul de la 1877—1878 nu și-au găsit traducători în Bulgaria decît relativ tîrziu.

Fără îndoială, Eminescu a fost cunoscut de o parte a intelectualității bulgare încă de la finele secolului al XIX-lea, măcar prin intermediul tinerilor care își făceau studiile universitare la București. Totuși, în general, pentru marele public, literatura și mai ales poezia românească a rămas multă vreme foarte puțin cunoscută.

Prima traducere în limba bulgară din opera lui M. Eminescu a făcut-o D. K. Попов. Este vorba de poezia *Somnoroase păsărele* (*Сънливите птиченца*), care a apărut în 1894⁴. Cine citește traducerea lui D. K. Попов, făcută acum 70 de ani, rămîne uimit de felul minunat în care acesta a reușit să redea în

¹ În «Buletinul Institutului Român din Sofia», București, I, 1941, nr. 1 p. 107—181.

² P. Hristoforov, *La formation d'un écrivain bulgare (1850—1921)*, Paris, 1938; vezi și lucrarea sa în limba bulgară *Теорческото развитие на Иван Вазов, Раяни влияния*, Sofia, 1944; Veliciko Vâlcev, *Ivan Vazov in România*, în Rsl, VI, 1962, p. 133—147.

³ Constantin N. Velichi, *Един славяно-румънски поет, Георги Пешаков*, în ziarul «Изгрев», Sofia, 4 XII 1945.

⁴ «Българска Сбирка», Sofia, I, 1894, nr. IX, p. 669. Din greșeală, numele s-a transcris «Elinescu».